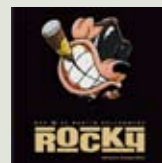

NYE ORD

Martin Kellerman Rocky bok III

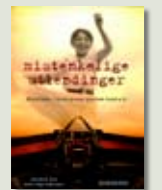
Den tredje Rocky-boka er preget av Kellermans trøblete privatliv. Serien er Kellermans dagbok, med kunstneriske friheter, og når lillebror havner i fengsel og på mentalsykehus og det stormer i forholdet til kjæresten fører det til sterke sekvenser. På den andre siden blåser det så friskt i virkeligheten at serieskaperen tvinges til kunstneriske snarveier, flere av stripene preges av enkle løsninger, slurve-tegning og «juksing» med Photoshop. Moro er det lell. EGMONT SERIEFORLAGET ØH

Karianne B. Gilje (red.) Prosa 4/07

Norges sakprosatidsskrift er tilbake med nytt nummer foran bokhøsten. Kanskje ikke like spennende som det forrige, da Berit Ås bidro om hersketeknikker, men vel verdt å lese igjen. Nina Dessau har en betimelig og kritisk gjennomgang av mantraet om «å ta klimakuttene ute», mens filosof Gunnar Skirbekks snart 50-årige virke minibiograferes. Og Tore Rem leverer endelig sine bekjennelser som tabloidanmelder. NFF DH

Elisabeth Eide og Anne Hege Simonsen Mistenkelige utlendinger

Ny Tid-spaltist Anne Hege Simonsen og mediefor-skerkollega Elisabeth Eide presenterer en unik lesning av minoritetsdekningen i norske aviser de siste 100 år. Synet på eksempelvis jøder, romanifolk og somaliere presenteres, ofte med overraskende konklusjoner. Aktuelt for å forstå Ali Farah-saken, blant annet. HØYSKOLEFORLAGET DH

5 PÅ TOPP SVERIGE

Diana Gabaldon: *Snö och aska*

Mikael Niemi: *Mannen som dog som en lax*

Denise Rudberg: *Matilde*

Sara Kadefors: *Fågelbovägen 32*

Carina Rydberg: *Den som vässar vargars tänder*

Forrige ukes mestselgende bøkene i svensk skjønnlitteratur hos Bokus.com.

KJELLERKUNST: Forum i Sigtunagataen 14 i Stockholm har utviklet seg til å bli en av Sveriges mest spennende kulturscener, der kunst, filosofi, musikk og litteratur møtes. FOTO: JOHAN NILSON

Svenskene viser hvor skapet skal stå når det kommer til antologier med samtidslitteratur.

På sporet av avantgarden

[samtidslitteratur] Denne sommeren har det vært anslag til flere litteraturdebatter i Norge. Innvandrerromaner, ideologibaserte forlag og dikt på rim har blitt etterlyst etter tur. Dette kunne ha blitt spennende debatter, hvis kultur-eliten ikke hadde vært på ferie. Påtagelig er det allikevel at alle disse innleggene tar opp hva som mangler, istedenfor å se på hva som faktisk finnes i Litteratur-Norge.

Bortsett fra de årlige debut- og kjærlighets-antologiene er nemlig mangelen på antologier som tar for seg norsk samtidslitteratur påtagelig. Heldigvis for oss har vi gode naboer. Det svenske forlaget Ersatz har nå kommet ut med *Källarhändelser* og *Swinging With Neighbours*. Begge utmerker seg ikke bare ved sitt omfattende og tunge,

Swinging With Neighbours vil bli stående igjen som en bauta over samtidspoesien.

bokstavelig talt, utvalg, men også ved sine gjennomtenkte og engasjerte utgangspunkt.

Fra kjellerdypet

«Forum – nutidsplats för kultur» er en kjellerscene i Stockholm, som ble grunnlagt i 1989 av eksilfranskmannen Jean-Claude Arnault. Han var på utkikk etter en scene til framføring av den svenske poeten og forfatteren Katarina Frostenssons tekster da han kom over lokalet. Problemet var at det ikke kunne leies ut for mindre enn tre år.

Etter å ha vist fram lokalet for en rekke kunstnerverner som falt like pladask som Arnault selv, bestemte han seg for å slå til, og han etablerte en ny scene for samtidsuttrykk. Siden starten har dette utviklet seg til å bli en av Sveriges mest spennende

kulturscener hvor kunst, filosofi, musikk og litteratur møtes under en felles tematisk overbygging.

Källarhändelser er en samling tekster, foto og kunst, som har blitt vist igjennom scenens 18-årige eksistens. Fra den første kvelden, som hadde «ansiktet» som tema, kan man blant annet lese Göran Sonnevis mesterlige «Landskapet har ett osynligt ansikte» og se kunsten til Håkan Rehnberg og Ola Billgren.

Flere av kveldene har åpne temaer som dette, men mange er også viet en spesiell forfatter eller tenker. Disse kveldene overrasker med de vidt ulike vinklingene bidragsyterne velger. Vladimir Nabokov får vi for eksempel se gjennom familiens tragiske skjebne i Russland under revolusjonen, hans professorale sommerfuglinteresse, og hans sarkasme og lek med klisjeer i for eksempel *Lolita*. Samtidig får vi tekstutdrag og kommentarer som er med på å gjøre inntrykket av forfatteren man-

ristiske stil, hvor overraskende poeng hele tiden holder en engasjert i teksten.

Det eneste jeg har å utsette på *Källarhändelser*, bortsett fra den fysiske tyngden, er mangelen på musikkinnslagene. Den levende musikken har vært en sentral del av Forum's virksomhet helt siden starten, med klassisk musikk og frijazz som tyngdepunkt. Men denne betydelige delen av disse kveldene man må til Stockholm for å oppleve.

Nordens poetiske uttrykk

En utgivelse som derimot ikke mangler dvd, er den nordiske poesiantologien *Swinging With Neighbours*. Dette mildt sagt ambisiøse prosjektet tar for seg nordisk og russisk samtidspoesi fra 2001 til 2006. Initiativtagerne har reist Norden rundt på jakt etter poetenes forståelse av begrepet «nabo» og ideen om avantgarden.

Diktopplesningene og intervjuene disse mø-

tefasettert og detaljert på samme tid.

Edith Södergran, Paul Celan, Friedrich Nietzsche, Immanuel Kant, Nelly Sachs og Marcel Proust er bare noen av de som behandles på like eminente måte, i denne høyst originale og vellykkede boka. Bidragsyterne er nok også en god grunn i seg selv til at resultatet har blitt så leseverdige. Her er noen av Sveriges fremste skribenter og intellektuelle, som Aris Fioretos, forfatter og Sveriges kulturattaché i Berlin. Han har holdt innlegg om Nabokov, Nietzsche, Beckett, Paul Celan og Freud, alt i samme kunnskapsrike, humo-

tene har resultert i, har endt opp på fire dvd-er med over tolv timers varighet. I tillegg bidrar de forskjellige forfatterne med tekster i selve boka. Alle filmene er ikke av like høy kvalitet, men bærer preg av å være et dokumenteringsprosjekt der ordet, og ikke de filmatiske kvalitetene, står i fremste rekke. Men det betyr ikke at dvd-ene bare er av arkivarisk interesse. Intervjuene med de russiske poetene gir et unikt innblikk i russisk samtidskultur og tankesett jeg vanskelig kan se for meg hvordan man ellers skulle ha oppnådd.

Deres forståelse av begrepet «avantgarde» står i sterk kontrast til skandinavens mer «moteriktige» oppfatning. Russerne viser til hvordan de opprinnelige russiske, avantgardistene etter hvert ble statens støttespillere, og hvordan deres egne arbeider internasjonalt alltid måles opp mot avantgardismens målestokk. Samtidig ser russerne fortsatt viktigheten av en fri, åpen og eksperimentell kunstscene, som tør og makter å utfordre. Noen av de skandinaviske forfatterne ser ut til å ha et mer blasert forhold til denne viktige delen av kunstvirksomheten. At man på mange måter står på hver sin side av individualismens grenser kommer her tydelig og fascinerende fram.

Poetene som er valgt ut til å bidra med tekster er hovedsaklig født i 1960-årene. Utvalget virker representativt, med norske bidragsytere som Steinar Opstad, Espen Stueland, Tone Hødnebø, Erling Kittelsen og Øyvind Berg. Også i bokdelen oppleves de russiske diktene som de mest spennende, for eksempel Arkadij Dragomosjtjenkos samfunnskritiske «Till en politiker». Mye av årsaken til dette ligger naturligvis i at dette er nye stemmer fra et samfunn vi ikke har samme umiddelbare tilgang til. Men russernes tilstedeværelse i denne nordiske antologien er med på å gi den flere strenger å spille på, noe som kommer alle dikterne til gode.

Swinging With Neighbours vil bli stående igjen som en bauta over samtidspoesien på starten av 2000-tallet, et imponerende og viktig arbeid som bør inspirere andre til å gjøre lignende prosjekter. Kan vi ikke få et norsk, originalt antologibidrag snart? ■

Anmeldt av Erle Marie Sørheim

ANMELDT

To antologimursteiner som bygger opp under samtidskunsten.

ANNA BENGTSSON (red.) **Källarhändelser** Forum – Nutidsplats för kultur Ersatz (2007), 750 sider

AASE BERG og CARL DIEKER (red.) **Swinging With Neighbours** Ersatz (2007), 975 sider